

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGŨ VĂN – THÁI BÌNH NĂM 2023****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN I. ĐỌC HIỂU.** Đọc văn bản và thực hiện các yêu cầu:**THỜI GIAN TRÓN Ở ĐÂU?**

Chỉ giùm cho cháu đi ông
 Thời gian đang trón ở không gian nào
 Sân ngoài hay tận vườn sau
 Giữa trời, cuối đất hay đầu nguồn kia?
 Thời gian sớm đó rồi khuya
 Từ tao nô đến mộ bia đời người
 Thời gian: chiếc lá đầy thối
 Từ xanh thắm đến vàng phơi lồi về
 Thời gian là một ngọn tre
 Từ măng non đến ngày khoe... chạm trời
 Thời gian là một nụ cười
 Nở ra từ tiếng khóc hồi... bi bô
 Từng giây từng phút từng giờ
 Trôi qua có nghĩa... đừng mơ ngược về
 Hiểu rồi, cháu thấy... dễ ghê:
 Thời gian trón giữa bốn bề không gian.

(Thời gian trón ở nơi đâu?, Nguyễn Thái Dương, NXB Kim Đồng, 2015. tr.21)

Câu 1. (0,5 điểm) Xác định thể thơ của văn bản trên.**Câu 2.** (0,5 điểm) Theo văn bản, cuối cùng người cháu hiểu ra thời gian trón ở đâu?**Câu 3.** (1,0 điểm) Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ liệt kê trong hai câu thơ sau:

Từng giây từng phút từng giờ
 Trôi qua có nghĩa... đừng mơ ngược về

Câu 4. (1,0 điểm) Bài học ý nghĩa nhất mà em rút ra từ văn bản trên là gì? Vì sao?**PHẦN II. LÀM VĂN** (7,0 điểm)**Câu 1.** Hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) bày tỏ suy nghĩ của em về ý nghĩa của sự đồng cảm, sẻ chia trong cuộc sống.**Câu 2.** Cảm nhận của em về nhân vật ông Hai trong đoạn trích sau:

Ông lão ôm thàng con út lên lòng, vỗ nhẹ nhẹ vào lưng nó, khẽ hỏi:

- Húc kia! Thầy hỏi con nhé, con là con ai?

- Là con thầy mấy lị con u.

- Thế nhà con ở đâu?

- Nhà ta ở làng Chợ Dầu.

- Thế con có thích về làng Chợ Dầu không?

Thằng bé nép đầu vào ngực bố trả lời khe khẽ:

- Có.

Ông lão ôm khít thằng bé vào lòng, một lúc lâu ông lại hỏi:

- À, thầy hỏi con nhé. Thế con ủng hộ ai?

Thằng bé giơ tay lên, mạnh bạo và rành rọt:

- Ủng hộ Cụ Hồ Chí Minh muôn năm!

Nước mắt ông lão giàn ra, chảy ròng ròng trên hai má. Ông nói thủ thỉ:

- Ủ đúng rồi, ủng hộ Cụ Hồ con nhi.

Mấy hôm nay rú rú ở xó nhà, những lúc buồn khổ quá chẳng biết nói cùng ai, ông lão lại thủ thỉ với con như vậy. Ông nói như để ngỏ lòng mình, như để mình lại mình oan cho mình nữa.

Anh em đồng chí biết cho bố con ông. Cụ Hồ trên đầu trên cổ xét soi cho bố con ông.

Cái lòng bố con ông là như thế đấy, có bao giờ dám đơn sai. Chết thì chết có bao giờ dám đơn sai. Mỗi lần nói ra được đôi câu như vậy nổi khổ trong lòng ông cũng vợi đi được đôi phần.

(Trích Làng, Kim Lân, Ngữ văn 9, tập 1, NXB Giáo dục, năm 2021, tr 169 - 170)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU****Câu 1:****Phương pháp:**

Căn cứ các thể thơ đã học.

Cách giải:

Đoạn trích trên được viết theo thể thơ lục bát.

Câu 2:**Phương pháp:**

Phân tích.

Cách giải:

Theo đoạn trích, cuối cùng người cháu hiểu ra thời gian trôi giữa bốn bề không gian.

Câu 3:**Phương pháp:**

Phân tích.

Cách giải:

Liệt kê: từng giây, từng phút, từng giờ.

Tác dụng của biện pháp tu từ liệt kê:

- Tạo nhịp điệu cho câu thơ, tăng khả năng diễn đạt.
- Nhấn mạnh dòng chảy của thời gian là một đi không trở lại. Qua đó nhấn mạnh sự hữu hạn của thời gian.
- Đồng thời tác giả cũng muốn kêu gọi mọi người hãy biết trân quý và sử dụng thời gian hợp lí.

Câu 4:**Phương pháp:**

Phân tích.

Cách giải:

Học sinh tự đưa ra bài học ý nghĩa nhất theo cảm nhận của mình, có lý giải phù hợp.

Gợi ý:

Bài học: Cần biết trân trọng thời gian. Vì: Thời gian là hữu hạn. Dòng chảy thời gian không ngừng trôi bởi vậy thế con người hãy biết trân trọng thời gian, trân trọng cuộc sống hiện tại, sống thật có ích để không phải hối tiếc những điều đã qua.

II. LÀM VĂN**Câu 1:****Phương pháp:**

Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:*** Giải thích:**

- Sự sẻ chia trong cuộc sống là sự lắng nghe, thấu hiểu cảm thông, cùng san sẻ nỗi buồn, niềm vui, cùng nhau vượt qua khó khăn gian khổ trong cuộc sống.

- Đồng cảm là khả năng hiểu hoặc cảm nhận những gì người khác đang trải qua trong khung tham chiếu của họ, nghĩa là khả năng đặt bản thân vào vị trí của người khác.

=> Sự sẻ chia, đồng cảm rất cần thiết và quan trọng trong cuộc sống.

*** Ý nghĩa của sự sẻ chia, đồng cảm trong cuộc sống:**

- Sự sẻ chia, đồng cảm giúp thu ngắn khoảng cách giữa người với người, giúp người gần người hơn, tạo nên tình yêu thương bền chặt trong các mối quan hệ.

- Sự sẻ chia, đồng cảm giúp con người dễ dàng vượt qua những trở ngại về mặt tâm lý, những khó khăn trên bước đường tương lai phía trước, tiếp thêm sức mạnh để con người đối diện và giải quyết vấn đề.

- Sự sẻ chia, đồng cảm giúp con người học cách quan tâm đến người khác, sống bao dung và tích cực hơn trong cuộc đời.

- Sự sẻ chia, đồng cảm giúp con người nhận ra những giá trị tốt đẹp trong cuộc đời, biết trân trọng cuộc sống, trân trọng những người thân yêu xung quanh mình.

- Sự sẻ chia, đồng cảm đôi khi khiến con người nhận ra những giá trị khuất lấp mà xưa nay chưa từng thấy ở con người.

.....

*** Bàn luận:**

- Phê phán, lên án những người chỉ biết sống cho bản thân, ích kỉ, không biết chia sẻ.

- Học cách quan tâm, sẻ chia, đồng cảm với người khác nhưng cũng cần sáng suốt chỉ ra những mặt bất cập để cùng nhau tốt lên. Cần phân biệt rõ ràng giữa sự chia sẻ và hòa theo một cách mù quáng.

Câu 2:**Phương pháp:**

Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:**1. Mở bài:**

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm.

- Giới thiệu đoạn văn cần phân tích: lời tâm sự của ông Hai với đứa con út sau khi nghe tin làng mình theo giặc.

2. Thân bài

* Hoàn cảnh: Ông Hai nghe tin làng theo giặc. Ông đau đớn, khôn khổ.

* Phân tích đoạn trích.

- Với tâm trạng đau khổ, ông Hai đã tâm sự với đứa con út như để mình oan cho mình. Câu hỏi: “Thế nhà con ở đâu?” cùng câu trả lời của đứa con: “Nhà ta ở Chợ Dầu” đã khẳng định tình yêu làng Dầu luôn ăn sâu trong lòng ông. Và phải chăng ông muốn nhắc cho đứa con ghi nhớ về quê hương, nguồn gốc của mình.

- Ông lại hỏi “Thế con ủng hộ ai?” và tự khẳng định lại “Ủng hộ cụ Hồ con nhi?” Chi tiết này khẳng định ông tin tưởng và biết ơn kháng chiến cụ Hồ đã đem lại cuộc sống ấm no, tự do. Tình cảm đó rất thiêng liêng, bền vững và sâu nặng.

- Một lần nữa ông thủ thỉ với con “Cụ Hồ trên đầu trên cổ xét soi cho bố con ông”. Người nông dân chất phác ấy đã bộc lộ rõ niềm tin tưởng vào sự công bằng của cách mạng, của kháng chiến với những người tốt như mình. Tấm lòng tin tưởng trung thành của ông bền vững “Chết thì chết có bao giờ dám đơn sai”

- Đoạn văn đối thoại nhưng thực chất lại mang tính chất độc thoại. Ông nói với con như để ngỏ lòng mình, để vơi bớt những buồn đau, dằn vặt ...trong lòng.

- Đoạn văn ngắn nhưng diễn tả rất cảm động nỗi lòng sâu xa, bền chặt, chân thành của ông Hai - một người nông dân - với quê hương, đất nước, với cách mạng, kháng chiến.

3. Kết bài